

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1175528/1

בבית הדין הרבני אזורי אשקלון

לפני כבוד הדיינים:

הרב מאיר כהנא – אב"ד, הרב שלמה צור, הרב דניאל גודיס

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד אוה יצחקי)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד טליה גיגי)

הנדון: חיוב האשה לקבל את גיטה, פשרה בחיוב הכתובה, ופטור ממזונות אשה

פסק דין – חיוב גט

בפני בית הדין תביעת הבעל לחיוב האשה בגט, ומנגד תביעת האשה לחיוב הבעל בכתובתה, ובמזונותיה מיום הפירוד.

תביעות נוספות, לחלוקת הרכוש ולמשמורת הילדים והסדרי השהות עמם, נדונות בפני בית הדין, ובעניינים אלו יינתן פסק דין בבוא העת.

בדיונים מסוימים לאורך ההליך העלתה האשה טענה לשלום בית, אך כיום היא מסכימה להתגרש אם יאות הבעל לשלם לה את מלוא כתובתה בסך 180,000 ש"ח, בתוספת תשלום מזונות אשה למפרע מן היום שבו עזב את הבית.

הבעל טוען כי האשה אינה זכאית לכתובה ולמזונות אשה, ועל כן נדרש בית הדין לדון במסגרת פסק דין זה בשלושה עניינים אלו כאחד.

יצוין כי לעת עתה מתעכבת השלמת הליך חלוקת הרכוש, עקב טענה של האשה להברחת כספים על ידי הבעל, ומינוי מומחית מטעם בית הדין לבדיקת טענה זו. על כן לא ראה בית הדין לנכון להמתין עם מתן פסק הדין עד להשלמת חלוקת הרכוש.

עוד יש לציין, כי כיום האשה מתגוררת בביתם של הצדדים עם הילדים, והבעל גר מחוץ לבית. האשה מעוניינת לרכוש את חלקו של הבעל בבית, אם הדבר יתאפשר לה, באמצעות כספי הכתובה ואיזון המשאבים. במסגרת איזון משאבי הצדדים צפוי הבעל להיות מחויב בתשלום כספי איזון לאשה, בסכום העשוי לעלות על גובה הכתובה. אלא שהבעל לא הסכים מראש להיוון הזכויות, ועל כן נדרש בית הדין לדון בתביעת הכתובה על אף איזון המשאבים הצפוי.

רקע עובדתי ומשפטי

הצדדים נישאו כדמו"י בשנת תש"ע (2010), לאחר שהגדירו את עצמם כבר בשנת תשס"ט (2009) כידועים בציבור, באמצעות "תעודת זוגיות".

לצדדים בית הרשום על שם שניהם במושב [...]. מוסכם בין הצדדים כי התובע עזב את הבית בחודש אייר תשע"ח (5/2018), אולם יש מחלוקת בין הצדדים בשאלה מתי הופסקו יחסי האישות ביניהם, כפי שיבואר להלן.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב-10/2017 פתחה הנתבעת הליך יישוב סכסוך בבית המשפט לענייני משפחה באשקלון.
ביום 17.5.2018 פתח התובע תביעת גירושין בבית הדין, וכרך אליה תביעות החזקת ילדים - הסדרי שהות, מזונות, וחלוקת רכוש.

בית הדין קיים בתיק זה מעל לחמשה עשר דיונים במכלול הנושאים שבין הצדדים. בכמה מן הדיונים ניסה בית הדין להביא את הצדדים להסכמה לערוך סידור גט, ולדון בשאר הנושאים אח"כ, ובכך ליתר את הדיון בחיוב האשה בגט, אך האשה סירבה לכל הצעה ברוח זו, ועמדה על טענתה כי אין היא חייבת לקבל את הגט כל עוד לא הובטח עתידה הכלכלי. הסיכומים בתביעות הגירושין והכתובה הוגשו ע"י הבעל ביום 18.6.2020, וע"י האשה ביום 10.9.2020. למרות זאת, בית הדין המתין במתן פסק הדין הנוכחי, והמשיך לקיים דיונים עם הצדדים בעניין הגירושין ובטענות שונות בענייני הרכוש, מתוך תקווה שהצדדים יוכלו להגיע להסכמה כוללת שתייתר את הצורך לפסוק בעניין חיוב האשה בגט. אולם, הצדדים נשארו בעמדותיהם, כך שאין מנוס מלהכריע ולפסוק את הדין בשאלה כבדה זו.

עיקרי טענות הצדדים

טענות הבעל

- הצדדים גרים בבתים נפרדים כשלוש שנים, והנתק הרגשי והפיזי החל זמן רב לפני כן.
- באמצע שנת תשע"ה (2015) עבר הבעל מחדר השינה לסלון, וכשלושה חודשים לאחר מכן לחדר הילדים, עקב חוסר עניין של האשה ביחסים, ועקב תסכול של הבעל מן המצב הירוד של הסדר והניקיון בבית בכלל ובחדר השינה בפרט, ומאז הופסקו חיי האישות.
- האשה פתחה בהליכים משפטיים בבקשה ליישוב סכסוך, וסירובה הנוכחי להתגרש נובע משיקולים כלכליים, ולא מתוך רצון אמיתי של שלו"ב לשקם את הנישואין.
- האשה לא הגישה תביעה לשלו"ב, ואף לא עשתה דבר לשם כך, ואף הרחיקה את בעלה בהתנהלותה, המלמדת שאין טענתה לשלו"ב כנה, אלא לצורך אינטרסים משפטיים וכספיים.
- הצדדים ניהלו מספר פעמים מו"מ לצורך הגעה להסכם גירושין, כאשר פניהם לגירושין – ביחידת הסיוע, אצל מגשר פרטי, ובבית הדין – אך האשה סירבה להגיע להסכמות כדי למשוך זמן.
- האשה מורדת מתשמיש, ואף לקחה את הבעל לשירותי מיין בתשלום במהלך טיול משותף בפיליפינים. לטענת הבעל הוא סירב להצעה זו, אך הדבר גרם לו צער רב ותרם לפירוק התא המשפחתי.
- האשה מורדת ממלאכות הבית, מתוך הזנחה קיצונית המהווה אף סכנה תברואתית. בבית הצדדים שרר כאוס מוחלט אשר נגרם ע"י האשה, שלא איפשר מחייה ו/או אירוח.
- בשנת 2013 הבעל הציע לאשה ללכת לטיפול זוגי, אך לאחר פגישה אחת היא החליטה שאין היא מעוניינת בטיפול. גם בשנת 2017 הוא הציע ללכת, אך האשה לא היתה מוכנה לקבוע פגישה עם המטפל, באומרה שאין טעם, ושהיא רוצה להיפרד ממנו.
- האישה הגישה בקשה ליישוב סכסוך ב-10/2017, והדבר מעיד על רצונה להתגרש.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- כלפי טענת האשה, שהבעל התקין אז מצלמה בבית ולכן היא פנתה ליישוב סכסוך, השיב שהמצלמה הותקנה זמן רב לפני כן, בעקבות גל פריצות.
 - בחודשים 11-12/2017 במסגרת התכתבות וואצאפ בין הצדדים ניתן לראות כי שני הצדדים השלימו עם העובדה שהם נפרדים זה מזה באופן פתוח ומוסכם לחלוטין.
 - לדברי הבעל, הוא הגיש תביעה כרוכה לבית הדין ועזב את הבית ב-5/2018, רק לאחר שהבין שהאשה אינה מעוניינת בנישואין.
- מבחינה הלכתית, עילות הגירושין לטענת התובע הן כדלהלן:
- פירוד ממושך והעדר סיכוי לשלו"ב, כדעת הגר"ח פלאג'י, אשר הובא לידי ביטוי בפסיקות והחלטות רבות של בית הדין הרבני.
 - האשה מורדת מתשמיש, והצדדים לא קיימו יחסי אישות במשך שלוש שנים טרם הגשת תביעתו עקב סירובה של האשה. לטענת האשה שהבעל עזב את החדר רק ב-10/2017 השיב כי זהו שקר, וכפי שאף נראה מעדות אחות הבעל.
 - האשה מורדת ממלאכה, ולא קיימה את מטלות הבית אף באופן חלקי, בטענה שהיא לא מסודרת ולא יודעת איך לנקות, והטילה את מלוא הנטל על הבעל, גם לאחר שהוא חזר ממשמרות ארוכות בעבודה.
 - הבעל אינו מסוגל עוד לחיות עם האשה, בין אם בגלל הדחיות שדחתה אותו בעבר ובין אם בגלל הזנחת הבית, ויש לראות בכך טענת "מאיסא עלי".
 - גם האשה עצמה רוצה בגירושין, והיא מעכבת אותם רק כדי להשיג הישגים כלכליים.
- לעניין הכתובה, נוסף על טענות המרידה הנזכרות לעיל, גם טענה ב"כ הבעל:
- אין "כפל זכויות", כך שאין האשה יכולה לקבל את הכתובה ואת מחצית הרכוש גם יחד. [על כך יש להעיר, שככלל, איזון משאבים מתבצע במועד היגמל הזכויות, ואילו כתובה נגבית מיד בגירושין. על כן אילו הסכים הבעל להוון את הזכויות לכל הפחות בשיעור הכתובה, היה מקום לקבל טענה זו. אך הואיל והבעל אינו מסכים לכך, ועד לקבלת חוות האקטואר קשה לדעת האם בכספים הנזילים לאיזון יהיה כשיעור הכתובה, אין מנוס מלדון בתביעת הכתובה – מ.כ.].

טענות האשה

- הבעל לא הוכיח את עילות הגירושין, לכן יש לדחות את תביעת הגירושין.
- לחילופין, לאור הפירוד הממושך אשר כפה הבעל על האשה, יש מקום להתגרש כנגד תשלום כתובה מלאה.
- האשה מתנגדת לדיון נפרד בגירושין, ומבקשת שההליכים יידונו כולם כמקשה אחת.
- הבעל הוא שעזב את חדר השינה, הוא שעזב את הבית, והוא שפתח את תביעת הגירושין. על כן אם הוא מעוניין בגירושין, עליו לשלם את הכתובה במלואה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- הבעל הסיר את טבעת הנישואין מעל ידו והניח אותה לפני האשה כדי להראות שהנישואין באו אל קיצם.
[הבעל משיב לטענה זו, כי רצה לעורר את האשה מאדישותה, ולגרום לה לפעול לתיקון המשבר בזוגיות – מ.כ.].
- האשה מכחישה את טענות הבעל, ביחס להזנחת הבית, למרידה מתשמיש, ולאירוע הנטען במהלך הנופש בפיליפינים.
האשה הודתה שמצב יחסי האישות לא היה תקין לחלוטין, ובוודאי שלא תאם את ציפיותיו של הבעל, אך היא טענה שלבעל היו ציפיות לקיום יחסי אישות בתדירות גבוהה ובלתי סבירה.
לצילומים שהציג הבעל לבית הדין השיבה כי מדובר בבלגן סביר, ואין מקום לראות בו עילה לגירושין או להפסד כתובה.
עוד השיבה כי היתה למשפחה עוזרת מנקה בבית כל השנים שהיתה מגיעה פעם בשבוע. לטענתה, הבעל הכשיל את האשה במכוון, בכך שהפסיק את שירותיה של עוזרת הבית, ואח"כ צילם את הבית כדי ליצור תמונת מצב שתכפיש את האשה.
- הבעל לא עזר בעבודות הבית, גם כאשר היה בימי חופשה.
[לטענה זו השיב הבעל כי מדובר בשקר גס, והוא נהג לבצע בעצמו את עבודות הבית על אף שהוא עבד שעות רבות מחוץ לבית, וזאת מכיוון שהאשה לא עשתה דבר לקידום מצב הבית – מ.כ.].
- לאחר לידת הבן השני, הבעל עבד שעות רבות והותיר את האשה להתמודד עם הקטינים ועם הבית לבד, ללא עזרה, רחוקה ממשפחתה וחבריה עקב מעבר המשפחה מהמרכז לאזור [הדרום] לצורך עבודת הבעל.
- האשה הגישה בקשה ליישוב סכסוך רק כדי למנוע מהבעל להתקין מצלמה בתוך פנים הבית, אשר פגעה בפרטיות שלה, וגם אח"כ היא לא הגישה תביעת גירושין.
- בתגובה לבקשת י"ס, הבעל הקפיא את חשבון הבנק המשותף, במטרה למנוע מהאשה גישה לכספים משותפים, תוך פגיעה כלכלית בה.
מבחינה הלכתית השיבה ב"כ האשה לטענות ב"כ הבעל כדלהלן:
- כדי לחייב גט צריך שהעובדות שיונחו בבסיס העילה תהיינה מוכחות בהוכחה ברורה, ולא די בהעלאת ספקות.
- מורדת מפסידה כתובתה רק כאשר הבעל תובע את זכויות הנישואין מהאשה (רשב"א ח"א סימן אלף רלה), אך כאשר הוא מוציא את האשה מרצונו, אין האשה מפסידה את כתובתה אלא מתנות שנתן לה, דאדעתא למשקל ומיפק לא יהיב.¹

¹ יוער שיש כאן טעות בהבנה, שכן אינה מפסידה את "כתובתה" היינו נכסי צאן ברזל שהכניסה לנישואין, כמבואר שם, אלא רק את התוספת שנתן הבעל מעצמו היא מפסידה. כיום, ברוב הכתובות אין הבחנה בין ה"נדוניא" ל"תוספת", ועל כן בהפסד התוספת נשאר רק עיקר הכתובה. מכל מקום זוהי טענתה של ב"כ האשה בסיכומיה, ועל כן הבאנו אותה ברשימת טיעוני האשה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- בהתכתבות וואטסאפ משנת 2017 ניכר שהאשה חששה שנכנסה להריון מבעלה. יש לראות בכך הוכחה לכך שהצדדים קיימו יחסים אז.
 - אין לקבל את עדותה של אחות האשה, שהעידה על מקרה חד פעמי של לכלוך הבית. ראשית, מדובר בהתארגנות לקראת מעבר הדירה, ושנית העדה היא גם קרובת משפחה וגם נוגעת בדבר מתוך אינטרס כלכלי, שכן היא קבלה את החברה המשפחתית לעצמה, כולל חלקיהם של אחיה ללא תמורה.
 - הבעל התייעץ עם עורך דין עוד לפני שהאשה פתחה תיק יישוב סכסוך, ועל כן ברור שהוא זה שיזם את הגירושין.
- יצוין כי במהלך הדיונים השמיעו שני הצדדים טענות רפות בדבר קשר אפשרי של הצד שכנגד עם אחרים. אולם, האשמות האשה כלפי בעלה בענין קיום קשר עם אשה אחרת, מלבד שלא הובא שום בסיס ראיתי לכך, גם עלה לראשונה רק בשנת 2017, תקופה ארוכה לאחר שכבר היה נתק כמעט מוחלט בין בני הזוג בענין יחסי אישות. כמו"כ, טענות הבעל כלפי קשר האשה עם אחרים לא הובאה להם ראייה כלשהי, ובסיכומי הבעל אף לא הוזכרה טענה זו. לכן, בית הדין אינו רואה צורך להתייחס לטענות אלו.

דיון והכרעה

1. תביעת הגירושין

בתביעת הגירושין, בית הדין מקבל את תביעת הבעל, ומחייב את האשה לקבל את הגט באופן מייד, מהטעמים דלהלן:

א. פירוד ממושך

שני הצדדים מסכימים כי מחודש 5/2018, מעת שעזב התובע את הבית, אין קשר זוגי כלל בין הצדדים ואינם חיים כאיש ואשה, נמצא שנכון להיום הפירוד הוא יותר משלוש שנים.

כתב הגר"ח פלאג'י בסוף ספרו חיים ושלוש (ח"ב סימן קיב), וזה תורף דבריו:

"כשיהיה קטטה ומריבה בין איש ואשתו באיזה צד ואופן שיהיה, דהיותר טוב שכשיבואו עניינים אלו בפני בי"ד, להאריך הזמן ולהרבות רעים לתווך השלום, כי גדול השלום, ועל דרך שכתב מהרשד"ם חאהע"ז (סימן ק"ג) דאפילו אין הכחשה ביניהם אין לכוף לגרש לאלתר, עד שיראה דתוחלת ממושכה מחלת לב, ואין להם תקנה. ע"כ. ואם יראה בעיני הבי"ד שעבר זמן ולא היה שום תקנה, אז ישתדלו לתת גט [...]"

והנני נותן קצבה וזמן לדבר הזה דאם יארע איזה מחלוקת בין איש לאשתו וכבר נלאו לתווך השלום ואין להם תקנה ימתינו עד זמן ח"י חדשים ואם בינם לשמים נראה לבי"ד שלא יש תקנה לשום שלום ביניהם יפרידו הזווג ולכופם לתת גט עד שיאמרו רוצה אני בדבר האמור."

וכבר הרחבנו הדיבור בזה במספר פסקי דין, בתיקים 1184170/14 ו-1129765/2 (פורסמו באתרים), בביאור הדעות השונות בשיטתו.

ואמנם, סוגיין דעלמא היא שלא לכפות ואף שלא לחייב מטעם הגר"ח פלאג'י בלבד, אך בצירוף הטעמים דלקמן יש בזה כדי לחייב גט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב. מאיסה עלי

האיש במשך כל הדיונים טוען כי האשה מאוסה עליו, ואינו רוצה להמשיך את חיי הנישואין.

בפרוטוקול הדיון הראשון מיום י"ט בתמוז תשע"ח (02/07/2018) (שורות 77-80):

"בית הדין: מה בקשתך האישה?"

האישה: אני מבקשת שיחזור לו הראש למקומו.

בית הדין: האישה מבקשת לחזור לתא משפחתי תקין.

האב: לא יקרה לעולם אני עברתי שבועה מדורי גיהנום לא יקרה מעולם."

וכבר בהודעות וואטסאפ מיום 5.2.2018 (צורף בנספחים לסיכומי הבעל מיום 18.6.2020),

אף טרם פתיחת תיק גירושין, כתב הבעל לאשתו, במהלך התכתבות ארוכה, ועל פניה כנה, בתגובה להצעת האשה ללכת לצימר לנופש:

"הבעל: בואי אני אסביר לך בפשטות. אני ואת לא זוג. נשואים בדרך להתגרש

[...] כל מה שקיוויתי שיהיה לי אי פעם בחיים שלי: בזוגיות/ חינוך של

הילדים/ אהבה – נעלם. למה נראה לך שאנחנו ניסע ביחד לצימר? [...]

את לא בנויה להחזיק משפחה. ואת האמת לא מגיע לי אישה כמוך. הרסת

אותי ואת החיים שלי [...]

הנפש שלי מתה. חבל שאת לא מבינה את זה [...]

הלוואי והיית מסוגלת. אבל את לא. ואני לא מנסה להעליב אותך. זו המציאות.

וללכת לצימר שהחיים שלנו בפח אשפה זה מיותר [...]

וכדי להחיות את הנפש שלנו אנחנו נאלצים להתגרש. רק אז באמת תביני את

הטעות שעשית בחיים איתי. טיפלתי בך באהבה.

האשה: באמת הרגשתי שאכפת לך. ובאמת דאגת לי.

הבעל: אבל זה לא יימשך בנינו. נעשה רק טוב אחד לשנייה שנהיה רחוקים."

הרי שהבעל התבטא בלשונות: "הרסת אותי ואת החיים שלי", "הנפש שלי מתה", "החיים

שלנו בפח אשפה", וכל זה תוך כדי שכותב לאשתו שטיפל בה באהבה, וגם האשה מודה בכך

שהיה איכפת לו ממנה ודאג לה. ובכך, תחושת הבעל היא שעבר עם האשה "שבועה מדורי

גיהנום", כפי שאמר בדיון, וייטיבו אחד לשני רק על ידי המרחק, ובזה יוכלו לחיות את נפשם.

וכן בהתכתבות מן היום שלמחרת:

"הבעל: אני כבר הרמתי ידיים מזמן. אני חיי בסרחון מדדה מצד לצד בין

ערמות הבגדים והזבל ברצפה שלך ושל הילדים. הולך כל יום לישון עם רעב

[הכוונה לרעב ליחסי אישות]. עובר 7000 מדורי גיהנום שבצורה כזו אני חי."

בפרוטוקול הדיון מיום ג' בטבת תשע"ט (11.12.2018) (שורות 38-39):

"בית הדין: למה היא לא רצתה לקיים יחסים?"

הבעל: היא האשימה את האברים הפרטיים שלי וכל מיני כאלה."

עוד בפרוטוקול הדיון הנ"ל (שורות 143-144) טען הבעל:

"הלכנו לפיליפינים לפני שנתיים. כל התקופה שהיינו בפיליפינים היא

הבטיחה שיהיה נפלא. היא אמרה לי לפני שטסנו שאם ניסע אני לוקחת אותך

יד ביד למסאז' שיטפלו בך שמה עם אישה אחרת והיא לקחה אותי יד ביד

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאישה הזאת וזה שבר את גב הגמל היא אמרה שדופק לי הלב שאני מאשרת לך לעשות את זה ולא נתתי לאישה ההיא לגעת בי. היא הייתה מוכנה לזה בשביל לנסוע לטיול [...] לא קיימתי עם האישה ההיא כלום אפילו לא נגיעה [...]

הבעל: היה טיול מאוד מאכזב.

הרי שלטענתו התנהלות זו של אשתו היתה בגדר הקש "שבר את גב הגמל".

כמו כן בהמשך התכתבות המסרונים הנ"ל ישנם ביטויים חריפים כלפי חוסר יחסי האישות שבין הצדדים:

"הבעל: [...] נעשה רק טוב אחד לשנייה שנהיה רחוקים.

האשה: חבל.

הבעל: כן חבל.

האשה: אבל את החבל הזה היית צריכה לקחת בשני ידיים שהצעת לי לך לפני שהתחלנו את התהליך. ירקת לי בפנים ואמרת שנגמר אצלך. לא שכבת איתי 3 שנים. ואני לא מנסה אפילו להבין איך סיפקת את עצמך. היית צריכה להגיד לעצמך לבד ביום שיצאתי מהחדר שינה שלך שזה לא סתם, ושבעלך כואב לו משהו צריך לפתור. נתת לי לישון 3 חודשים בסלון כמו כלב מילה לא אמרת.

האשה: עברתי משבר קשה.

האשה: ואני עדיין בו.

האשה: לא עזרת לי.

האשה: התרחקתי מכולם לא היו לי חברות.

האשה: אתה לא תבין בחיים מה עובר עלי.

הבעל: כן נראה אותך שתעברי מה שאני עובר 3 שנים בלי אהבה של אשה בלי כלום בלי מגע לישון בחדר של הילדים גם אני רחוק מהחברים שלי במרכז בדיוק כמוך אני אגיד לך משהו אמיתי מכל הלב.

האשה: זה סתם נראה כאילו אני חזקה אבל עם עצמי ושאני לא מוצאת כלום שעושה לי טוב פשוט שום דבר".

וכן מתאריך 21.4.2018:

"הבעל: אפילו ניסיתי לשכב איתך בפעם האחרונה שביקשתי מסאג לצוואר לפני שבועיים רק כדי להרגיע קצת את הנפש אמרת אתה לא נורמאלי ויצאת מהחדר מה נראה לך שהרגשתי באותו רגע כ"כ הרבה הרבה שנים בלי יחסי אישות] בלי מגע בלי חיבוק.

האשה: נפגעת שאני ניסיתי ודחית אותי.

הבעל: לא יודע איך את מסוגלת.

האשה: אני יודעת שאתה שוכב עם בנות.

האשה: אז אל תתלונן."

במהלך הדיונים מעל לחמשה עשר דיונים בית הדין התרשם שהאיש מאס באשה מאיסות גמורה שאין רצונו לחזור אליה בשום מקרה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וכבר הארכנו בפס"ד (תיק 1184170/14) בדברי מהר"א ששון [תורת אמת] (סימן קפו) שאין צורך שהמאיסות תתבטא דווקא בסלידה מיחסי אישות, אלא אף כל אמירה המבטא דחייה או שנאה נטועה כלפי הצד השני נחשב כאמירת "מאיס עלי".

הנה ידועה בזה מחלוקת הראשונים האם יש לכפות את הבעל לתת גט באופן שהאישה טוענת שהוא מאוס עליה.

פסק הרמב"ם בהלכות אישות (פרק יד הלכה ח), זה לשונו:

"האישה שמנעה בעלה מתשמיש המטה היא הנקראת מורדת ושואלין אותה מפני מה מרדה, אם אמרה מאסתיהו ואיני יכולה להיבעל לו מדעתי כופין אותו להוציא לשעתו לפי שאינה כשבויה שתבעל לשנוי לה."

אולם הטור (אה"ע סימן עז) כתב שרבנו תם (בתוספות כתובות סג): פירש שלעולם אין כופין אותו לגרש ושכן היא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל, עיין שם. ומרן הבית יוסף (שם) כתב שרבים חולקים על דברי הרמב"ם וסוברים שאין כופין את הבעל לגרש בזה, ושכן כתב הרא"ש בתשובה (כלל מג סימן ו), וזה לשונו:

"אף על פי שרבינו משה כתב דכי אמרה מאיס עלי כופין אותו להוציא, רבינו תם ור"י חולקין עליו, וכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא, למה נכניס ראשינו בין הרים גדולים לעשות גט מעושה שלא כדין ולהתיר אשת איש, ועוד כי בעוונותינו בנות ישראל הן פרוצות בזמן הזה ואיכא למיחש שמא נתנה עיניה באחר וכל המעשה בטענה זו מרבה ממזרים בישראל."

הרא"ש בתשובה חזר על דבריו אלו ביתר שאת (כלל מג סימן ח), וזה לשונו:

"על עניין מורדת אין אדם צריך לימלך, כי בהכרח נתנת גט ראיתי לרבותינו חכמי אשכנז וצרפת מתרחקין עד הקצה האחרון מכל מיני הכרחות כפיית האיש לגרש בעסק מרידת האישה כי נראה להם דברי רבינו ר"ת ז"ל וראיותיו עיקרים וראוי לסמוך עליהם. ואף אם היו הדברים מוכרעים צריך אדם להרחיק מספק אשת איש ומלהרבות ממזרים בישראל [...] והאידנא נראה העניין להפך, בנות ישראל בדור הזה שחצניות הן, אם תוכל האישה להפקיע את עצמה מתחת בעלה באמרה לא בעינא ליה - לא הנחת בת לאברהם אבינו יושבת תחת בעלה, ויתנו עיניהם באחר וימרדו בבעליהן, על כן טוב להרחיק הכפייה. ויותר התימה הגדול על הרמב"ם ז"ל שכתב שאם אמרה מאסתיהו ואיני יכולה להיבעל לו מדעתי כופין אותו לשעתו לגרשה לפי שאינה כשבויה שתבעל לשנוי לה. ומה נתנת טעם לכוף האיש לגרש ולהתיר אשת איש? לא תבעל לו ותוצרר אלמנות חיות כל ימיה! הלא אינה מצווה על פריה ורביה, וכי בשביל שהיא הולכת אחרי שרירות לבה ונתנה עיניה באחר וחפצה בו יותר מבעל נעוריה נשלים תאותה ונכוף האיש שהוא אוהב אשת נעוריו שיגרשנה? חלילה וחס לשום דין לדון כן. ורבי מאיר ז"ל בעסקי מורדת בעניין הממון היה דן בדינא דמתיבתא שיתנו לאישה כל מה שהכניסה אבל לא היה כופה לגרשה."

חזינן אם כן שבטוענת "מאיס עלי" יש מחלוקת הראשונים אם כופין את הבעל לגט, אך רוב הראשונים סוברים שאין כופין, וכן מסיק הרא"ש לדינא. וכך גם מבואר בשו"ע (אה"ע סי' עז סעי' ב), שכתב: "אם רצה הבעל לגרשה..." , וכ"כ גם הרמ"א (שם סעי' ג): "בנותנת אמתלא לדבריה, כגון שאומרת שאינו הולך בדרך ישרה; ומכלה ממונו וכיוצא בזה [...] אין כופין אותו לגרש, ולא אותה להיות אצלו".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אולם, למדו כמה אחרונים מדברי הרמ"א ביו"ד (סימן רכח סעיף כ) שיש על כל פנים חיוב לגרש. עוד ראשונים ואחרונים הרבו לכתוב בעניין זה, ולא ראינו לנכון להביא כאן את כל השיטות, וכבר הבאנו את הדברים באריכות בפס"ד הנ"ל.

כך הדברים גם בנידו"ד, כשלא מדובר בבעל המסרב לגרש, אלא באשה המסרבת להתגרש, שלא מדובר בחשש גט מעושה, אלא בחשש חדר"ג שלא לגרש בע"כ של האשה, ושפיר י"ל דבכה"ג לא גזר רבנו גרשם ויש לסמוך כלפי זה על כל הני גדולים הכופים או על כל פנים מחייבים בטענת מאיס עלי.

ג. מרידה הודית

לדברי האיש, כבר משנת 2015 הופסקו חיי האישות שביניהם, ובמשך שנים 2016-2017 התקיימו פעמים בודדות שאפשר לספור אותן על יד אחת. לדברי האשה, עד אוקטובר 2017 נמשכו חיי האישות מידי פעם, ולאחר מכן הופסקו, אך גם לדבריה משמע שלא התקיימו תמידים כסדרם. ובהתכתבות הנ"ל אין האישה מכחישה את דברי בעלה שעברו שנים בלא יחסים, אלא שגם היא עברה משבר.

נמצא על כל פנים שלדברי שני הצדדים, כי מאוקטובר 2017 לא התקיימו חיי אישות ביניהם כלל והו"ל כמורדים זה על זה.

בכתב הגנה שהגישה האשה בתאריך 2.7.2018 נכתב בסעיף 50:

"עם עזיבת התובע את חדר השינה, הוא הפגין זלזול כלפי הנתבעת והתעלם מקיומה ועל כן אין לו להלין אלא על עצמו באשר להיעדר יחסי אישות."

ובסעיף 61:

"הנתבע עזב את חדר השינה בצעד מופגן ופוגע והתעלם מהאישה. בנסיבות אלו, לא התקיימו ביניהם יחסי אישות."

בפרוטוקול [תיק כתובה 1175528/5] מתאריך ו' בכסלו תש"פ (4.12.2019) שורות 73-75:

"האישה: תמיד היו יחסי אישות כשהוא היה בבית, עד שגיליתי שהוא היה בקשר עם אישה יום אחד תפסתי אותו מדבר בטלפון עם אישה הוא לא שם לב שאני שומעת והוא ניתק זה היה בחודש ספטמבר 2017."

ובהמשך, שורות 374-379:

"האישה: הוא היה אומר אם היית איתי כל יום הכול היה ורוד הוא הגזים בציפיות שלו הוא ציפה לכל יום הייתי איתו פעם בשבוע פעמיים בשבוע.

בית הדין: אחרי [א'] [הבן השני – ש.צ.] היו לו תוונו [כך במקור. נראה שצ"ל: תלונות] על זה?

האישה: כן.

בית הדין: את חושבת שיש בזה מרכיב שהוא החליט לעזוב את הבית?

האישה: אני בטוחה שהיה לו קשה ביקשתי שנחזור למרכז והוא לא הסכים.

בית הדין: מתי זה היה.

האישה: יש לי את זה בהודעות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל: את אומרת ש[א'] גמר עלינו גמר לי על החיים בתור תינוק והוא אומר תמיד ניסיתי וניסיתי ושאלתי אם את בוגדת בי לא יכול להיות שאין לאישה צרכים, ומצטטת את התכתובות: 'חודשים לא שכבנו גם אצל [ס'] [הבן הראשון – ש.צ.] היינו שוכבים אולי פעם בחודש'."

אמנם האשה טוענת עדיין בבית הדין שאינה רוצה להתגרש, ורוצה שבעלה יחזור לבית, אך בית הדין מתרשם בצורה ברורה שהאשה כבר אינה חפצה בחזרה לשלו"ב של זוגיות. דבריה נאמרים מתוך חוסר רצון לפירוק השיתוף בבית, אשר היא ממשיכה לגור בה כעת בחינם, אך לא מתוך רצון לשקם את הזוגיות עצמה, על כל המשתמע מזה. נאריך לבסס התרשמות זו בהמשך, בענין הכתובה.

ידועים דברי רבינו ירוחם שכתב וז"ל:

"וכתב מורי ה"ר אברהם בן אשמעאל כי נראה לו שאשה שאמרה לא בעינא ליה יתן לה גט וכתובה, והוא אומר אנא נמי לא בעינא לך אבל איני רוצה ליתן גט, מסתברא דאין דנין אותה במורדת להפסידה כלום מעיקר כתובה ונדוניא, אלא מיהו משהינן לה תריסר ירחי אגיטא דילמא הדרי בהו, לאחר שנה כופין אותו לגרש והפסידה תוספת וכל מאי דיהיב לה מדיליה, דאדעתא למשקל ולמיפק לא יהיב לה."

הא קמן דמבואר ברבינו ירוחם כאשר שני הצדדים מורדים אחד על השני, שאין כופין על הגט תוך י"ב חודש שמא יחזרו בהם, ולאחר י"ב חודש כופין את הבעל לגרש, וחייב ליתן לה עיקר כתובה ונדוניא, והפסידה תוספת הכתובה.

יודגש, שלענין חיוב גירושין עפ"י ר' ירוחם אין חילוק מהותי מצד מי התחיל במרידה, אלא הוא פועל יוצא מהמציאות הנוכחית. כ"כ ביסוד הדברים הרה"ג אוריאל לביא שליט"א בעטרת דבורה (ח"ב סימן פט), וז"ל:

"[...] אם הבעל עזב את אשתו ללא הצדקה, ומסרב לשוב אליה בנחרצות, אם כעת לאחר פרק זמן של י"ב חודש, לא חזר בו אלא תובע להתגרש, וגם האשה אומרת [ת] "לא בעינא ליה", או שמעשיה מוכיחים, כגון שהיא נוהגת בדרך המוכיחה באומדנא דמוכח שכעת היא ודאי אינה רוצה בו, ונידונת כאומרת "לא בעינא ליה", בנסיבות אלו, יש מקום לחייבה בגירושין ואינה רשאית לעגנו."

וכבר הארכנו בפס"ד הנ"ל (תיק 1184170/14), במקרה הפוך, שהאשה פתחה בתביעת גירושין, והבעל טען לכאורה לשלו"ב, וכתבנו בסיכום הדברים:

"הא קמן, לרבים מהפוסקים יש לסמוך על רבינו ירוחם במצב ששני בני הזוג אינם רוצים זה בזה, יש לכוף את הבעל או לכל הפחות לחייב את הבעל בנתינת גט. והגם שהאשה התחילה בפירוד, מכל מקום אם לבעל ניתנה אפשרות הולמת לתקן, ולא עשה כדרוש מבעל השואף לשלום בית, ושוב גם הוא רוצה להתגרש, ומעכב את הגירושין כנקמה או להשיג ריווח ממוני, יש לחייב את הבעל בנתינת גט."

וכן הדברים בנידו"ד, גם אם הבעל התחיל בפירוד, כאשר האשה אינה פועלת להשגת שלו"ב, והתרשמות בית הדין היא שגם היא אינה מעוניינת כעת לחזור לשלו"ב של זוגיות אלא בחיי פירוד, ומעכבת את הגירושין לצורך הישגים משפטיים או כלכליים, יש לחייבה בקבלת הגט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

רק לענין הפסד תוספת הכתובת יש לחקור בשל מי יצאה הרעה הזאת, ואם האשה לא רוצה את הבעל בגלל מרידתו בה, אין לה להפסיד את תוספת כתובתה, ועוד נדון בזה לקמן, בענין חיוב הכתובה. אולם, כאמור, אין בזה נפקות בעצם שאלת חיוב הגט.

ד. צירוף שלושת הטעמים דלעיל

בנידון זה, אע"פ שייתכן ואין לחייב גירושין מכל טעם בנפרד, בצירוף שלשת הטעמים יש לחייב את האשה בגירושין. פסקי דין רבים נכתבו בעניין זה. ראה בהרחבה בפסק דין של ההרכב הח"מ בפס"ד הנ"ל (תיק מס' 1184170/14). אם כן, המסקנה לדינא היא שבית הדין מחייב את האשה לקבל את גיטה בצירוף שלושת הטעמים הנזכרים לעיל.

2. תביעת הכתובה

כתובת האשה ותוספתה עומדת על סך 180,000 ש"ח. כאמור לעיל, בסיכומי הצדדים נכללה התייחסות אף לנושא חיוב הכתובה.

לטענת הבעל, האשה אינה זכאית לכתובה, מכיון שהיא מרדה בו הן בענין מלאכות הבית והן בענין יחסי אישות. לטענת האשה, אדרבה, הבעל הוא זה אשר עזב את החדר המשותף מרצונו, ולאחר מכן אף את הבית, והוא זה אשר הגיש את תביעת הגירושין, ואילו היא מצדה לא רצתה לפרק את הבית.

בנידון דידן שהבעל עזב את החדר המשותף וגם תבע גירושין, קיימת חזקת חיוב, ועליו מוטל נטל ההוכחה להפסיד לאשה את כתובתה. נוסף, שהאשה הכחישה חלקית את טענות הבעל באשר למצב הבית, וטענה שטיפלה בבית, אם כי לא לשביעת רצונו של הבעל. לטענתה מדובר במצב סביר, שאנשים סבירים יכולים לחיות בו.

ככלל, בסוגיית מורדת, הן בעניין מלאכות הבית והן בעניין תשמיש, עיקר הסוגיה עוסקת בדרכים להשיב את המצב על כנו, ולהביא את המורדת לחדול ממרידתה, באמצעות החשש מפני הפסד הכתובה. אלא שלעתים, גם כאשר כבר לא ניתן להשיב את המצב על כנו, מפסידה האשה את כתובתה כפי שנסביר להלן.

לגבי טענת הבעל כלפי מרידה בענין מלאכות הבית, כתב השו"ע (אה"ע סימן פ סעיף טו):

”כל אשה שתמנע מלעשות מלאכה ממלאכות שהיא חייבת לעשותן, כופין אותה לעשות. הגה: ואינו זנה עד שתעשה; וכן ב"ד משמתין אותה או מוכרין כתובתה לשכור עליה עבד או שפחה (המ"מ פכ"א בשם הרמב"ן והרשב"א); וי"א דהיו כופין אותה בשוטים (טור בשם הרמב"ם).”

עוד מבואר בדברי השו"ע (שם סעיפים ו-ח) שאם יש לבעל נכסים הראויים לקנות (או לשכור) עזרה במטלות הבית, עליו לעשות כן כדי להקל על האשה, ומובן שבימינו יכול הבעל גם הוא ליטול חלק במלאכות הבית בעצמו, ובפרט כשהאשה עובדת אף היא מחוץ לבית.

לפיכך, אף אם נאמר שהאשה לא טיפלה בבית כראוי, אין בזה כדי להפסיד את האשה את כתובתה. זאת בנוסף להכחשת האשה לעצם הטענה. לדבריה היא כן טיפלה בבית, ובתקופות שהיתה לה עוזרת בשכר, היא זו שהפעילה אותה.

גם הצילומים והסרטונים שהראה הבעל לבית הדין, על אף שאינם מתארים מצב תקין של תפקוד הבית, אינם יכולים בנידון דידן להוות עילה להפסד כתובה, מכיוון שבימינו מחלוקת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

באשר לרמת הניקיון של הבית יכולה לבוא על פתרונה באמצעות שיח בין בני הזוג, ומן הצילומים לא ניתן ללמוד על סיכון תברואתי ממשי כטענת הבעל.

ההקשר היחיד שבו עשוי מצב הבית להשפיע הוא כנימוק לכך שהאשה מאוסה בעיניו של הבעל, באופן שישכנע את בית הדין שהמאיסות היא ממשית [“אמתלא מבוררת”]. אלא שלעניין הכתובה, אין כל השלכה למאיסות זו, שכן בעל הבא לחייב אשתו בגט מטעם “מאיסה עלי” חייב בכתובת אשתו, אא”כ נקבע שהגירושין יצאו ממנה (וכדברי הטור אה”ע בסימן קיח), ובנידון דידן לא נראה לבית הדין שהבלגן בבית הוא הוא שהביא לפירוד בין הצדדים.

גם חיוב האשה בגט עפ”י דברי הגר”ח פאלג’י (לפי כל שיטה בהבנת דבריו) אינו פוטר את הבעל מחיוב הכתובה, כל עוד לא הוברר שהאשה אשמה בנתק, ושהגירושין יצאו ממנה (וכנ”ל).

אולם, לפי הטעם השלישי – מרידה הדדית – יש לפטור את הבעל מתוספת כתובה, שהיא מהווה את החלק הארי של הסכום בימינו, וכפי שהבאנו את דברי ר’ ירוחם: “...והפסידה תוספת וכל מאי דיהיב לה מדיליה [=וכל מה שנתן לה משלון]”.

נראה כי כך הם פני הדברים בנידון דידן, שהמרידה ההדדית של בני הזוג החלה עוד הרבה לפני שבאו הצדדים לשערי בית הדין.

וכאן יש להדגיש, שבמקרים שבהם ברור שהבעל הוא שהחל במרידה, והאשה בתחילה רצתה בבעל, ועשתה כל שלא ידה להשיבו, אף אם בסופו של דבר גם היא התייאשה ורצתה בגירושין, אין היא מפסידה את תוספת כתובתה. אך כשלא ניתן להכריע בדבר, ולפני בית הדין מופיע זוג השרוי במרידה הדדית עמוקה, נראה כי זוהי בדיוק המציאות שעליה דיבר רבנו ירוחם, שהאשה מפסידה את תוספת כתובתה.

כאמור לעיל, בנידון דידן הצדדים הגיעו לבית הדין רק ב-2018, לאחר כמה שנים שבהן ישן הבעל בחדר הילדים. לעיני בית הדין, אין לך מרידה הדדית גדולה מזו. האשה לא פנתה לבית הדין בבקשה להשיב את הבעל לחדר השינה המשותף, והטיפולים הזוגיים שאליהם פנו הצדדים היו מעטים ולא יעילים. קשה מאד לבית הדין להיתלות אחר שלש שנים ברגע טכני כזה או אחר, ולבחון מיהו זה שעזב את החדר ועבר לסלון. אילו הופיעו הצדדים בבית הדין כחצי שנה אחר עזיבת החדר, היה ניתן לבדוק מהו עומק המשבר ומי אחראי לו. אך כאשר מגיעים רק שלוש שנים לאחר מכן, קשה מאד לראות ב“ניתוח שלאחר המוות” המתבצע באיחור כה גדול, את גורמי מות הקשר הזוגי בין הצדדים.

ודאי שבמצב כזה אי אפשר גם להסיק דבר מן השאלה מי עזב את הבית או מי פתח את תביעת הגירושין. אחר זמן כה רב ללא יחסי אישות וללא יחסי אהבה ורגש בין הצדדים, פעולות אלו הן בגדר “קוצים כסוחים כסחת, בית הרוס הרסת”, ואין עוד לתלות במי שביצע פעולות אלו את האחריות לגירושין.

נציין שבנם השני של הצדדים נולד לקראת סוף שנת 2014, לאחר שלדברי האשה (בדיון ביום ו' בכסלו תש”פ (04.12.2019)) היתה בשמירת הריון. לטענת הבעל, הוא עזב את חדר השינה לסלון באמצע שנת 2015 (כלומר, כחצי שנה לאחר הלידה), ולאחר שלושה חודשים בסלון עבור לישון עם הילדים. כך שככל הנראה, כבר משנת 2014 הוגבל הקשר הזוגי הגופני עקב שמירת ההריון והלידה שלאחריו, והמאמץ הדרוש משני הצדדים לחידוש הקשר הגופני הפעיל ביניהם עם תום התקופה – לא נעשה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נמצא אפוא שהנידון דידן, בכואנו לדון במצבם של הצדדים החל מזמן הגעתם לבית הדין, שלוש שנים אחר תחילת המשבר, הוא ממש כמתואר בדברי ר' ירוחם, מרידה הדדית, עד כדי חוסר רצון של שני הצדדים זה בזה, כאשר לא ניתן להפנות אצבע מאשימה ברורה כלפי אף אחד מהצדדים, עקב הזמן הרב שחלף מתחילת המשבר.

נזכיר שוב, כי גם לדברי האשה, עוד בתקופה שהם היו ביחד, התקיימו יחסי אישות בתדירות נמוכה.

עוד נזכיר שבתקופה שבה היה הבעל מחוץ לחדר לא נעשו מאמצים ממשיים להחזיר אותו, ובכך הביאו שני הצדדים לאפיסת הסיכוי להשיב את השלום אל ביתם.

עוד נציין, כי כבר מתחילת ההליך ניכר שהצדדים מנסים להגיע להסכם גירושין (כך שטענת האשה לשלום בית היא רק לצרכים משפטיים). כך אמרה באת כוחה בפירוש בדיון הראשון, וכך עולה מן ההתכתבות דלהלן, מיום 22.5.2018, לאחר שנודע לאשה על תביעת הגירושין:

“האשה: אני באמת שמחה שזה נגמר [...]”

האשה: בוא נחתום על הסכם כמה שיותר מהר [...]”

האשה: בוא נסגור אני לא רוצה קשר יותר.

האשה: אתה גמרת איתי [...]”

האשה: מצידו להתגרש מחר.”

נזכיר כי גם בהתכתבויות אחרות, שבהן היא כן מתארת רצון להישאר ביחד, עולה מדבריה שהיא רוצה אותו כ-אבי הילדים בלבד, ולא כבן זוג על כל המשתמע מזה בענין יחסי אישות.

בהתכתבות וואטסאפ מיום 15.3.2018:

“האשה: אני ממש לא רוצה לנהל איתך קרבות.

האשה: ולא להתגרש [...]”

הבעל: תפסיקי לבלבל במוח לא רוצה להתגרש.

האשה: נשבעת לך.

הבעל: הלכת כבר לבית המשפט. ביקשת להתגרש ממני.

האשה: וסגרת את זה [...]”

האשה: נגדל אותם יחד

לילדים יהיה משבר

הם קטנים [...]”

האשה: אני מפחדת לחיות לבד.

האשה: אני לא אסתדר.

האשה: לא רוצה ילדים מסכנים.”

וכן בהתכתבות יום 21.4.2018:

“האשה: שאלתי את [ס'] הוא לא רוצה שנגור בבית נפרדים [...]”

האשה: הילד יתפרק [...]”

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האשה: אני מפחדת על הילד.

האשה: רק הוא בראש שלי."

מכל האמור לעיל עולה לכאורה, שהאשה הפסידה את תוספת כתובתה, והיא זכאית לעיקר כתובתה בלבד.

אלא שכאמור לעיל, האשה טוענת בטענת ברי, שגם בתקופה שבה לן הבעל מחוץ לחדר השינה, עדיין היו מדי פעם יחסי אישות. גם היא מסכימה אמנם, שהמצב היה רחוק מלהיות מצב בריא, וגם מדבריה עולה שהיא מכירה באחריות החלקית שלה להגעה למצב זה, אך היא מכחישה את דבר הנתק הגופני המוחלט.

בהתכתבות מיום 30.4.2018:

"הבעל: לא מפריע לך שכבר 3 שנים אנחנו חיים בנפרד [...]

הבעל: ואת משחקת איתי שזה לפני שנה שנה וחצי [...]

האשה: אני לא משחקת [...] אומרת אמת."

על כן, גם אם בית הדין רואה לנכון לקבל את טענת הבעל המוחזק בממון, ולפטור אותו מכתובת אשתו, היה על בית הדין להשביעו "שבועת היסט", כבכל תביעה בטענת ברי שלא הוכחה. על כן, למרות התרשמות בית הדין שמדובר במרידה הדדית לאורך זמן רב, הואיל ונדרשת שבועה לשלילת טענתה ש"מרידתה" באה רק בעקבות סירוב בעלה לחזור לשלו"ב, ושמשך המרידה ההדדית קצר יותר, אין לפטור את הבעל לגמרי מהתוספת, אלא יש לפשר ולחייבו בסכום חלקי.

בהתחשב במכלול טענות הצדדים והראיות שהוצגו בפני בית הדין, כמפורט לעיל, [ובהתאם לכלל שקבע ה"דברי מלכיאל" (חלק ב סימן קלג), שעומק הפשרה תלוי בטענות הצדדים ובראיותיהם כפי שהן נראות לעיני בית הדין, ואכמ"ל], בית הדין רואה לנכון לפשר ולחייב את הבעל בשליש סכום הכתובה ותוספת הכתובה, בסך 60,000 ש"ח.

שאלת כפל חיובים בנידון דידן, ואופן גביית הכתובה בבוא העת

כפי שטענה ב"כ הבעל, אין "כפל חיובים" ואין לחייב את הבעל בפועל בתשלום כתובה בנוסף לתשלום לאשה במסגרת איזון משאבים.

מאחר ובמסגרת פסק הדין בעניין מועד הקרע (אשר ניתן ביום ד' באב תשפ"א (13.07.2021)) מינה בית הדין אקטואר לבדיקת איזון המשאבים שבין הצדדים, ובנוסף מינה בית הדין רואת חשבון לבדיקת טענת הנתבעת להברחת כספים – ויתכן שלאחר בדיקות אלו יימצא שהתובע צריך להעביר לנתבעת מחלקו סכום השווה לכתובה או גבוה ממנה – אין בית הדין רואה לנכון לתת כעת הוראה אופרטיבית על תשלום הכתובה.

בנוסף, לעת עתה האשה מתגוררת לבדה בדירה המשותפת של הצדדים. על כן, כל עוד הנתבעת ממשיכה להתגורר בדירה, היא מחזיקה בפועל בסכום הגבוה מסכום הכתובה שנפסק. על כן גם אם יתעכב תשלום הכתובה עד לאחר בירור נושא חלוקת רכוש, לא יהיה בכך חשש הפסד לאשה.

באשר להמשך ההליך, אם תיאות האשה לציית לפסק הדין ולהתגרש לאלתר, מסתבר שבית הדין לא יורה על פינוי האשה מן הדירה, עד להחלטה בחלוקת רכוש בתיק מס' 1175528/4, וזאת לצורך מתן אפשרות לאשה לרכוש באמצעות כספי איזון המשאבים את חלקו של הבעל בדירה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אולם גם אם יורה בית הדין על פירוק השיתוף ועל פינוי הדירה, יוכל בית הדין להורות על תשלום סכום הכתובה שנפסק מתוך תמורת הדירה. על כן לא יהיה לאשה כל נזק בסידור הגט לאלתר, מכיוון שסכום כתובה מצוי תחת ידיה באופן מעשי.

3. מזונות האשה

מוסכם בין הצדדים כי עד לחודש 5/2018 התובע דר בדירה ביחד עם התובעת. על כן עד זמן זה ודאי שאין לחייבו במזונות אישה. עוד לפני שיצא התובע מהבית, הנתבעת הגישה בקשה לישוב כסוך ב-10/2017, ולאחר מכן יצא התובע מהבית ופתח תיק גירושין בתאריך 17.5.2018.

תיק תביעת האשה למזונותיה נפתח רק ביום 5.12.2019.

כאמור לעיל, בית הדין התרשם כבר במהלך הדיונים הראשונים כי האשה גם בתחילת ההליך כבר הסכימה להתגרש, אולם היא ביקשה לעשות זאת לפי התנאים שלה. בית הדין ניסה פעמים רבות לערוך הסכמי גירושין בין הצדדים, אולם לא הושגו הסכמות בין הצדדים. כאמור לעיל, כבר בדיון הראשון ציינה באת כוחה של האשה שהם מנסים להגיע להסכם גירושין.

גם בכתב הגנה מאת האשה נכתב בסעיף 27: "הצדדים פנו למגשר ואולם לא עלה בידם להגיע להסכמות, בשל התנגדות התובע".

בדיון הראשון שהתקיים ביום י"ט בתמוז תשע"ח (2.7.2018) שורות 47-48 חזרה ב"כ האשה על דברים אלו.

"ב"כ האישה: הצדדים היו אצל יועץ נישואין והם גיבשו הסכם גירושין ואף כתבו המשך להסכם אך עניין זה לא התקדם."

לדברי האיש בכתב התביעה סעיף 23 התקיימו 8 פגישות אצל המגשר נדב נישורי [אולם, לדברי האשה התקיימו פחות].

כידוע, 8 פגישות גישור אינן מתקיימות בשבוע אחד, אלא בכמה חדשים. נמצא שלדברי הבעל כבר כמה חדשים לפני הדיון בפני בית הדין התקיים משא ומתן להסכם גירושין בין הצדדים.

כפי שהסברנו לעיל בעניין הכתובה, בית הדין רואה את הצדדים כמורדים זה על זה בשלב מוקדם בהרבה לשלב שבו הוגשה תביעת מזונות האשה. נזכיר כי הצדדים ישנים בחדרים נפרדים כבר משנת 2017 לדברי האשה, ולדברי הבעל אף משנת 2015. איש מן הצדדים לא פנה לבית הדין, על אף שנים רבות של פירוד, כתביעת שלום בית, לשפר את יחסיהם ולחיות בחדר אחד כדרך כל הארץ. נראה, שגם האשה היתה חפצה להתנתק מבעלה עכ"פ בענייני אישות, ולא היתה מעוניינת לחיות עמו חיים משותפים ותקינים של בעל ואשה.

מכל האמור עולה שהאשה לא היתה זכאית למזונות אשה כבר מרגע הגשת התביעה למזונות אשה, ועל כן יש לפטור את הבעל מתביעה זו.

על קביעה זו יש להוסיף, כי גם אם נאמר שמדובר בספק הלכתי בשאלה אם האישה זכאית לקבל מזונות מן הבעל במקרה זה או לא, שכן אם היא הגורם לפירוד אין היא זכאית למזונות, ואם הוא הגורם לפירוד הרי שהיא זכאית למזונות – בנידון דידן, שהצדדים כבר פרודים זמן רב ופניהם לגירושין, לא ניתן לחייב את הבעל במזונות אשה מכוח ספק זה.

כבר נכתב רבות על סוגיה זו, מי נחשב המוחזק ביחס לחיוב מזונות של הבעל כלפי אשתו, וכן לגבי כל טענות של האישה, האם הבעל נחשב במוחזק חיוב או שנחשב כמוחזק בממון ונטל

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הראיה על האישה. גם אם נניח שיש מחלוקת בדבר והדעות חלוקות, הרי שבוודאי יוכל הבעל לומר "קים לי" בזה ולא נוכל להוציא ממון מספק.

ראה בעניין זה מה שכתב הגר"ע יוסף זצ"ל בשו"ת יביע אומר (חלק ג סי' טו) בארוכה. דברים נוספים בעניין זה הובאו במאמר של הגר"ע יוסף זצ"ל בקובץ "תורה שבעל פה" חלק יב, ושם רצה לתלות שאלה זו במחלוקת אי חיוב המזונות דאורייתא או דרבנן. לדבריו, למ"ד מזונות דרבנן הבעל הוא ודאי המוחזק, ואילו לדעת הפוסקים הסוברים שמזונות אשה הם מן התורה, עדיין נחשב הבעל כמוחזק והאשה למוציא, והדבר תלוי במחלוקת הידועה האם חיוב המזונות לאשה הוא חיוב עם הנישואין או שזהו חיוב המתחדש בכל יום. וביאר על פי דברי ההפלאה שכתב שהיות שהוא חיוב המתחדש בכל יום, הרי אין הבעל ב"חזקת חיוב". עוד טעם כתב לדחות דברי האבני מילואים, ושאינן מועילה חזקת חיוב דמעיקרא (במזונות אשה) להוציא מן הבעל המוחזק, והביא ראיות מהראשונים, ראה מה שהביא מדברי הריטב"א בתשובה (סימן קנ). ושוב, גם אם הדבר שנוי במחלוקת, לא נוכל להוציא ממון מהבעל, שיכול לטעון קים לי כפוסקים שאני פטור.

וראה עוד פד"ר (כרך ו) פס"ד של הרה"ג יצחק נסים והרה"ג אליעזר גולדשמידט הפוסקים שחובת ההוכחה על עילת הפרידה מוטלת על האשה במקרה שאינם מתגוררים יחד. וכ"כ (שם) בפסק דין נוסף הרה"ג אלישיב והרה"ג עבודי זצ"ל במקרה שאשה עזבה את הבית ולאחר מכן חזרה בה והבעל סירב לקבלה.

מכל האמור עולה, שבנידון דידן הבעל פטור מתשלום מזונות אשתו מיום הפירוד, והתביעה בעניין זה נדחית.

מסקנות פסק הדין למעשה

- א. **חיוב בגט** – בית הדין מחייב את האשה לקבל את גיטה לאלתר.
בית הדין קובע מועד לסידור גט בתאריך כ"ז בתשרי תשפ"ב (3.10.2021) בשעה 9:15.
אם לא תיאות האשה לקבל את גיטה, ידון בית הדין במועד זה בהטלת צווי הגבלה, בכפוף לפתיחת תיק מתאים על ידי הבעל.
- ב. **כתובה** – בית הדין מחייב את הבעל לשלם לאשה סך 60,000 ש"ח לכתובתה ולתוספת כתובתה. אופן תשלום הכתובה ייקבע במסגרת פסק הדין בתיק חלוקת הרכוש. אם יפורק השיתוף בדירה טרם מתן פסק דין סופי בחלוקת הרכוש, ישקול בית הדין מתן הוראה לגביית הכתובה במסגרת פירוק השיתוף.
- ג. **מזונות** – בית הדין קובע כי הבעל פטור מתשלום מזונות אישה.
- ד. בית הדין סוגר את התיקים 117528/1,2,5,7,17. הדיון האמור בסעיף א' לעיל, ייקבע בתיק "סידורי גיטין" שייפתח עם חתימת פסק דין זה.
- ה. למען הסר ספק, דיון ההוכחות בתיק חלוקת הרכוש 117528/4, הקבוע ליום 27.10.2021, יתקיים במועדו.
- ו. בית הדין קורא לצדדים ולב"כ לפעול ככל הניתן להגעה להסכם כולל טרם המועד הקבוע לסידור הגט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

פסה"ד ניתן לפרסום בהשמטת פרטי הזיהוי של הצדדים.
ניתן ביום כ"ה באב התשפ"א (03/08/2021).

הרב דניאל גודיס

הרב שלמה צרור

הרב מאיר כהנא – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה